

NOG IETS OVER HET GENTS MANNEKEN-PIS.

Lic. P. Vlieghe heeft ons beslist een dienst bewezen door op speurtocht te gaan naar Manneken-Pis' standplaats. Evenals wellicht veel anderen was ik ervan overtuigd dat van het beeldje zelfs geen brokstuk overgebleven was. Meteen stelt S. anderen in de gelegenheid aangaande de behandelde materie ook hun duitje in het zakje te doen.

Ik heb mijn aantekeningen eens boven gehaald om te zien of ik S. bij zijn speuren geen handje kan toesteken.

De uitzonderlijk charmante M.-P.-legende (1) laat ik liefst onbesproken om de blikken uitsluitend op het gebouw te richten.

Mogen we A. van Werveke in een van zijn Oudheidkundige Kronieken geloven - en dat doen we zonder enig voorbehoud - dan was het huis aan de Kraanlei van meet af aan een LEEN van de graaf van Vlaanderen, dus afhankelijk van de Oudburg, waarvan het College in 's Gravensteen zetelde. Willen we iets te weten komen over dat eigendom, dan zullen het de LEENBOEKEN van de Oudburg zijn die dienen geraadpleegd. Paul Bergmans komt de verdienste toe als eerste in het register lopende van 1713 tot 1733 en berustende in het Rijksarchief, iets over het huis ontmoet te hebben (2). We vernemen o.a. dat P. Temmerman die het huis op 28 augustus 1732 gekocht had, op 29 december het leen voor het Leenhof kwam vereffenen: "wezende een huis gestaan ende gelegen ten voorhoofde op de Kraanlei van oude genaamd 't Mannekenpis". Verder wordt ons meegedeeld dat het College van de Oudburg op 13 april 1785 aan de toenmalige eigenaar de toelating geeft de gevel van zijn huis te vernieuwen. De kans is groot dat ter gelegenheid van die verbouwing ook het uithangteken vernieuwd werd. Deze informatie zou dus bevestigen wat Lic. P. Vlieghe stelt, nl. dat het beeldje dagtekent uit ± 1780.

Aanvang 1946 verschenen in Het Laatste Nieuws van de hand van F.D.V. twee artikels over ons Manneken, artikels die blijkbaar niet onopgemerkt voorbijgingen, want de journalist kwam er naderhand op terug. Ik citeer: "De art. in H.L.N. verschenen betreffende het beeldje (...) hebben verscheidene lezers aangezet ons daar enkele belangwekkende inlichtingen te verstrekken. Zo ontvingen we een schrijven van een lezer uit Melle die in de woning der Kraanlei, alwaar zijn ouders woonden van 1871 tot 1900, is geboren "(3).

Van de vorige eigenaars, de familie Pierie, werd vernomen dat het huis reeds 300 j. onder de benaming "M.-P.-huis" heeft bestaan. Dingen die we evenwel sedert lang weten. Verder vertelt de toevallige schrijver dat het tegenwoordig beeldje een afgietsel zou zijn van het origineel dat door zijn ouders aan

een genaamde Lagrange uit Deinze was uitgeleend geworden maar gebroken terugbezorgd. Het beeldje werd gerestaureerd en geschonken aan iemand die aan de Houtlei woonde om als tuinbeeldje dienst te doen. Doch vooraf had men van het herstelde ding een afgietsel gemaakt voor de Kraanlei. Dat eigenaardig avontuur had, steeds volgens onze zegsman, ongeveer 65 j. voordien plaats gehad (1946 - 65 = 1881). Om zijn moeder terwille te zijn had men de nieuweling met een vijgeblad verrijkt, daar waar het oorspronkelijk ventje er nooit een gekend had. Als toemaat weet onze correspondent te vertellen dat tijdens zijn kinderjaren de vloer van het huis Kraanlei eens werd opengebrouwen voor de uitvoering van herstellingswerken. "De metselaars vonden er een klein beeldje van M.P., ongeveer 4 cm groot, dat thans nog door onze correspondent wordt bewaard".

Hoewel dit detail slechts van bijkomend belang is, halen we het maar aan al ware het maar om iedereen toe te laten over het geval wat te gaan prakkezeren.

Belangrijker lijkt het mij aan een andere versie van die vijgeblad-geschiedenis te herinneren: "Omstreeks 1865 zou het vijgeblad aan het beeldje toegevoegd zijn nadat de in dit tijdperk zeer puriteins optredende schoolhoofden eener vrije onderwijsinrichting, zulks als eisch hadden gesteld voor het opnemen van het kind der in de woning van de Kraanlei verblijvende inwoners" (5). Ik citeer de mededeling voor wat ze waard is. Kwamen die data 1865 en 1881 maar overeen!

Een woord nog over het parapluutje. Niet alleen dat al de oudere Gentenaren zich dat meubelstuk goed herinneren, de foto's o.a. uit de jaren '30 zijn daar om te bewijzen dat het ZINKEN "regenscherm" effectief bestaan heeft.

Of het M.-P.-huis in 1800 een herberg was kan ik niet bevestigen alhoewel ik er heilig van overtuigd ben dat het dat steeds geweest is. Inderdaad welke particulier zal er ooit aan gedacht hebben zijn gevel van zo'n buitenissig (zacht uitgedrukt) teken te voorzien? Veeleer kan gedacht worden aan..., maar daarover later wellicht iets.

Alleszins hebben we met een herberg te maken van 1813 tot 1834. In 1813 was het nog maar een bode die er zijn standplaats had: Aeltre: Bode alle vrydagen 's middags in het Manneken-Pis ajuynlèye. Zoals u ziet is het manneken minder werkzaam geworden: wat een t vermag!

Laten we om te besluiten hopen dat er eindelijk iets met het baasje terecht komt.

M. van Wesemael

Noten

(1). We vonden ze niet in "Gentianen". Behalve in Palmares vinden we de legende nog in Stad Gent, tweemaandelijks Tijd-

- schrift, blz. 786-787 en in De Dag, voorjaar 1935 door J. Willem
2. Laatste Nieuws 1946
 3. Laatste Nieuws 1946
 4. Wie dat waren kan men te weten komen in de Bevolkingsdienst, Kromme Wal.
 5. Laatste Nieuws 1946

* * * * *

EEN "HAPPENING" OP DE VRIJDAGMARKT (12 juni 1787)

We schrijven 1787. - Onze gewesten komen in opstand tegen de uitgevaardigde edicten van keizer Jozef II. Vooral in Vlaanderen en Brabant rijst het verzet tegen de voorgenomen hervormingen van de Oostenrijkers. Een deputatie van de Staten van Vlaanderen vertrekt naar Brussel om de protesten te overhandigen aan de landvoogdes, de aartshertogin Maria-Christina en haar echtgenoot Albrecht, hertog van Saksen-Tesschen. De gouverneurs der Nederlanden, onder druk van de afgevaardigden der verschillende staten van het land, beloven dat de geplande hervormingen zouden opgeheven worden. De Gentse afvaardiging stuurt volgende hoopvolle tijding naar de stadsmagistraat:

"Hunne konincklyke Hoogheden, wiens goetheyt ende genegenheyt inexprimabel is, hebben ons naementlyk verzogt om d'omstelde geesten gerust te stellen soo veele mogelyk ende een ieder te versekeren dat sy geentsints en twyffelen of syne Majestyt den Keyser sal alles goedkeuren en approberen."

Het nieuws van het herstel der oude gebruiken en voorrechten, brengt uitbundige vreugde. Iedereen, tot de vrouwen toe, dragen cocarden van zwart, rood, wit en geel. Zondag, 10 juni keren de afgevaardigden der Staten van Vlaanderen naar Gent terug. Een talrijke stoet trekt hen tegemoet, waaronder de vier hoofdgilden, de neringen en een honderdtal rijtuigen met edelen.

Een half uur buiten de Keizerpoort heeft een vreugdevolle ontmoeting plaats: de koetsen der afgevaardigden worden uitgespannen en door honderden mensen voortgetrokken. Aan de Keizerpoort gekomen, werd de delegatie begroet door het geschut van een vaartuig der schippersnering. De stoet trekt naar het stadhuis, waar het verslag van de besprekingen aan de menigte wordt voorgelezen.

Gent is in feest: de triomfklok luidt en de vier schuttersgilden geven 's avonds een kosteloze danspartij in de St. Sebastiaansschouwburg. Het Belfort is die avond verlicht.

Alsof het zo nog niet welletjes was geweest: de 12e juni wordt er op de Vrijdagmarkt een groots feest op touw gezet. Rond het standbeeld van Keizer Karel op de Vrijdagmarkt heeft men in een vierkant grote schragen geplaatst. Daarop liggen 100 tonnen bier;